

פרולוג

כבי

"אנחנו ממש כמו הבדיחה הידועה", רבקי אומרת. "מה ההבדל בין זקן לגנב?" אנחנו יושבות על גדר האבן של הבניין, מפטטות קצת בחום היום.

"לא מכירה את הבדיחה", אני מודיעה לה. "מה, באמת, ההבדל ביניהם?"

"איך את לא מכירה?" רבקי מתפלאה. "מה ההבדל בין גנב לזקן? - שהזקן בא בימים, והגנב? ובכן, הגנב - בא בלילות".

אני צוחקת. לא רק כי זה מצחיק. בעיקר כי זה עצוב.

רבקי באמת באה בלילות, אבל אם אצטרך להגדיר את עצמי בכנות, גם אני לא ממש באה בימים, על אף שלפעמים אני מרגישה בת מאה ועשרים ולא בת עשרים. אני יותר באה בלילות.

גם אחרי שהבוקר מנץ, עדיין לפעמים, יש מסביבי ערפל ואפלה.

אבל אני באמת 'באה בלילות', אני חושבת לעצמי עכשיו. באתי עד הנה בזכות כל אותם לילות שחורים, ובקרים אפרוריים ואפלוליים. בזכות אותם ימים אפלים כלילות.

”גם את מרגישה ככה עכשיו, נכון?” אני שואלת בדוגריות שאפשרית רק מול רבקי, ”את באמת נראית ביום אפל כלילה. מה הולך?”

רבקי

”את יודעת מה הולך? אני לא יודעת מה קורה איתי, מי בכלל ירצה אותי ככה? איך אני יכולה לחשוב קדימה כשאני ככה? לא בבית משוגעים צריך לכלוא אותי, אלא בבית סוהר, ואני לא יודעת אם כדאי לי לבקש ממך לבוא לבקר אותי, או שנערה שמורה שכמוך לא צריכה לבקר במקומות שמורים וסגורים שכאלו...”

”די, רבקי”. כבי קוטעת אותי. ”עברנו כבר דברים יותר גרועים מזה. היפלא מה דבר? את סתם במצב רוח לא לעניין היום”.

”נכון”. אני מזדעפת. ”אבל יש לי סיבות”. שטרנגלר השיבו בשלילה אתמול. אבא לא התלהב ממנו כמו שהוא התלהב מהחתנים של נעמי ורינה, האחיות הנשואות שלי, ובכל זאת ניגשנו. יש דברים שאי אפשר לטיח.

ואפילו משפחת שטרנגלר, שהבן שלהם לא מהמבריקים בשיעור שלו, לא מהמוכשרים ולא מהמתמידים, לא רצו לקחת אותי. אותי, את רבקי, שעם כל הענווה, אני מוכשרת, מבריקה, צינית, ומסודרת בעבודה טובה. מה חסר לי?

את לא כל כך חכמה, אם יש בכך טיפשות שכזאת, לשאול מה לא טוב בכך. מה באמת חסר לך?...

העיקר חסר מן הספר.

”חברה שלי אמרה לי פעם, שצריך להאמין שיהיה טוב”. כבי מחייכת אליי כעת. מרימה את התיק שלה מן האדמה.

”שפעם, הרי, עוד נצחק על זה”, אני מחייכת. קצת באלכסון, אבל חיוך שלם. ”אז למה שלא נצחק על זה עכשיו?”

וכמו בכל אותם לילות אפלים שהעברתי יחד עם כבי, שוב
אנחנו צוחקות. במקום לבכות.

מי, מי למען השם, היה האכזר ההוא שהטמיע את המוסכמה
המטופשת שנערה, ובפרט עלמה בשידוכים, צריכה ללכת
לאירועים על עקבים?

הייתי מזמינה אותו לעמוד כאן, במקומי, בתוך החרטומים
הצרים האלו, כשלפניי עוד ערב ארוך, חופה, ריקודים - ואני
על הרגליים מהבוקר.

ולמה במקום להתרגש מזה שהחברה הכי טובה שלי מתחתנת
כעת, אני עוסקת בזוטות?

אני עומדת מחוץ לאולם. כבי שלחה אותי לכאן. היא סימנה
לי להתקרב אליה, אל כיסא הכלה. כצשטיין עומדת על ידה,
מלחשת תחינות בדבקות. גם השוויגער מסתובבת באולם,
באה מדי פעם לראות מה קורה, להציג בפניה אנשים ולקבל
בשבילם ברכות.

רק אני יכולתי לראות מתחת לכתר שעל פאת הכלה, מעל
התכשיטים שסביב צווארה, שמשהו מטריד את כבי, חברתי
כבר שנתיים וחצי, לא, בעצם שלוש...

רכנתי אליה. "עשי לי טובה, תבדקי אם אמא שלי באה..."
לחשה לי. "היא הבטיחה לי שתהיה פה". מרים התקרבה אלינו
עם התאומות, ואני מיהרתי להיעלם. תיארתי לעצמי שכבי לא
רוצה שמרים תשמע שהיא מחכה לאמא שלה.

מכוננית שחורה, מבריקה, עוצרת עכשיו לידי, מתיזה קצת
רפש על הסרפן החגיגי שלי, זה שקניתי במיוחד לכבוד
החתונה של כבי.

אישה בשמלה כסופה ממהרת לצאת ממנה. "אמא של כבי!"
אני כמעט מנשקת אותה. "טוב שבאת".

"מזל טוב, רבקי". היא לא מושיטה לי יד. אולי רוצה לאחל קודם כול לבתה הכלה. "ניכנס?" היא שואלת אותי. כאילו עליי מוטל להזמין אותה פנימה.

"כבי מחכה לך". אני מעניקה בחפץ לב את האישור שהיא כה זקוקה לו. "מאוד-מאוד!"

היא מחייכת.

גם היא נראית כאילו היא באה בימים ובלילות, עובר בי הרהור חפוז, טיפשי. מקרוב אפשר לראות שהפנים שלה מקומטות קצת. כאובות הרבה.

"תודה". היא לופתת את ידי. מרימה את שולי שמלתה הארוכה, ועולה במדרגות אל האולם.

"א-מ-א". כבי קמה אליה. צחורה, אצילית וקורנת, כמו שרק כלה ביום חופתה יכולה לזהור. הדמעות שזורמות על לחייה, רק גורמות להן לנצוץ באור מיוחד.

אני נעלמת. לא רוצה להפריע. לא רוצה להתערב. יודעת היטב שבכל זאת, גם הרגעים המוארים האלו, יש בהם משהו מן הכאב ומן הערפל, משהו מן החושך.

צלילים של מנגינת חופה מתחילים להישמע. זה כינור. אוזני המוזיקלית מזהה מיד ומשהו רוטט בי, מנגן. בעזרת ה', כל חושך, תכליתו להדגיש את האור שיבוא, או את זה שמסתתר ממש מעבר לעיקול.

והחתן, המחוננים והנרות, שמגיעים מן עזרת הגברים בשירה ובזמרה, כאילו עונים על מחשבותיי.

אור גדול.

אור של אחת מחורבות ירושלים שנבנית.